

בנימין ולא זאב

אני כמו נדר נדרתי לא לכתוב כעת על מנחם בגין, ודאי לא דברי ביקורת. גם אם צורך ענייני הוא לשוב ולהעלות את נושא קמפ דייויד, אני עושה זאת ללא התייחסות אישית לאחראי להסכם אומלל זה. לדעתי לאחראי מצדנו, אף על פי שהוא יכול היה על נקלה להצביע על שני גוראליים פוליטיים אשר הטעוהו והטוהו למלוא הווייתורים, אך לא מנחם בגין האיש אשר כדי לזכות עצמו יטיל אשמות על אחרים, גם אם רב חלקם. והרי אין ספק עוד, שהתיסרותו כיום באה לא רק בגלל חפישתו הנכונה של אחריות מיניסטריאלית, אלא גם בגלל רתיעה אבירית, הדרית, או בלשון גויים מקורית: ג'נטלמנית, שהוא נרתע מלאמר מי ואיך הטעוהו בלבנון.

והלואי וידעתי, ובכך גם קצת הייתי מתנחם על מנחם, שהוא מתייסר גם על אבדן סיני, יותר על סיני, שהרי הכשלון החלקי בלבנון היה מסוג המשגים ה"לגיטימיים". ה"שוחף" הנוצרי הוא שהכזיב — בהימנעותו מלהילחם על ביירות, והוא שהכאיב — באי הימנעותו מטבח לא-מלחמתי. מלחמת קדש של בן-גוריון אף היא נכשלה לא מעט בעטיים של שני השותפים, אנגליה וצרפת, וגם לא פלגות של איזה באשיר ג'מייל, כי אם שתי אימפריות, הן שהכזיבו, שנרתעו והשאירונו מדינית לכד, מול ארה"ב ובריה"מ. וגם לבן-גוריון אידע שהמטרה הגדולה לא הושגה. כיום הכריז בשארם על מלכות ישראל השלישית, על מנת להכריז כעבור 48 שעות על נסיגה טוטאלית. זה קורה. זה לא דומה לקמפ דייויד...

אך אינני יודע אם גם על קמפ-דייויד מנחם בגין מתייסר. התיסרותו היא בגדר תופעה נדירה. הימנעות גזירת מלהופיע בפני העם אשר אהב ואשר אהבו. לאחר יום הכיפורים, גולדה התיסרה לא מעט. ואילו האחראי הראשי, משה דיין, אף לא לרגע. אדרבא, ב"תפקידו" בימי קמפ-דייויד השלים מה שהחל בו במחדל יום הכיפורים.

ולא הייתי מזכיר גם כיום את מנחם בגין בכאבו, בהסגרו מרצון טראגי, אלמלא באתי לאמר מלים אחדות על הופעת בנו בנימין זאב — גם היא הופעה נדירה ומנוגדת תכלית הניגוד להופעת בתו של משה דיין, למשל, הופעה של תסכול ותסבוך נפשי ואינטלקטואלי גם ביחסים ההדדיים. מה נאצל וישר היה הכל בהופעה וכיחם שבין בנימין זאב בגין והאב הנחון במצב מיוחד ועמוק כל כך. נושא לפסיכולוגים ואולי גם סופרים גדולים לענות בו ולא לענות אותו, חלילה.

ברובד הראשון, החזותי בעיקר, תפשו בהופעתו של בנימין זאב הדמיון. דמיון הפנים אך גם דמיון הקול, תנועות פנים ואינטונציות בקול. אך גם הלשון העברית, נקייה, מלאה, כולל ה"שקלא וטריא" הארמית, שדומני מאז נאומיו של בגין האב, לא שולבה בדיבור שוטף, פוליטי, אקטואלי. הרמה בכללותה ואף זו החכמה השקטה, הנוהרת, כולל חוש ההומור הדק, כולל החמיקה האלגנטית, כולל הפגיעה האלגנטית, כמעט תמימה, במי שרצה לפגוע, אולי אף הופיע בכלל כדי לפגוע, אך בעדינות, כמעט בעדנה...

ברובד השני, זה העניין הפוליטי-האישי, האקטואלי מאוד, תוך כדי רמז דק למי שאשם בהתפתחות, בהתיסרות של האב ש"לא ידע הכל לפני כן", אך בעיקר מתוך רצון ברור ולא צעקני, ביטוי נוטה ולא בוטה לדעתו (של הבן? גם של האב? אינני בא להכריע...) לא כל כך על מי שרשאי לרשת, כי אם על מי שלא רשאי.

אך יש גם — והכל כלאחר יד, כאילו רק תשובה על השאלות — רובד שלישי, הנוגע לכיוון המדיני היסודי של בנימין זאב, והוא המעניין אותי ורק בגללו נזקקתי בכלל לנושא זה. בין אם היה בהצהרותיו — הנאמרות כבדרך אגב ולא מכוונות כלל להיות הצהרות — משום הצגת מועמדות לעשות בפוליטיקה, בין אם לא היה השם, השעה וגם הרמה האינטלקטואלית, הכשלות של גוסס התשובות, כזקן ורגיל בדיונים מדיניים, בגרות האיך של התשובות מפיו של ד"ר לגיאולוגיה שלא הופיע כמעט בחזית הפוליטית, כל זה מחייב התייחסות.

ברבריו נשמע ברור וחזק: שלילה מובהקת של העלייה להר הבית (מחייב "זהירות") שלילה ברורה ביותר, כולל תוכחה כבדה — והכל באלגנטיות כמוכן, אך בבהירות של "המתחרת היהודית", ללא שמץ של "לפנים משורת הדין" לגבי הנידונים, ובנוסף על כך, גם החזית המרכזית עליה נטוש צדין הויכוח בין מה שמכונה שמאל ומה שמכונה ימין, או מפא"י ההיסטורית וחרות ההיסטורית, או אם תרצו במונח עבה: מערך וליכוד, בעיית יהודה ושומרון, שלמות הארץ, השלום וכו'. גם בחזית זאת לא שום חיתוך חריף בין ארץ ישראל השלמה שאין נסיגה ממנה באשר היא מולדת ישראל, ובין הנכונות המתמדת, האופיינית, כמו, לסגת, לוותר, לחלק, למען (המשך בעמ' 12)